

รายงานการประชุม
คณะกรรมการควบคุมมลพิษ
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔
วันพุธที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔
ณ ห้องประชุม ๒๐๒ ชั้น ๒ กรมควบคุมมลพิษ

ผู้มาประชุม

๑. นายวงศ์พันธ์ ลิ้มปเสนีย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ	ประธานกรรมการ
๒. นางศรีจันทร์ อุทโยภาส
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีน้ำและสิ่งแวดล้อมโรงงาน
แทนอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	กรรมการ
๓. นางสาวรณนา จุ่งรุ่งเรือง
ผู้อำนวยการกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
แทนปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๔. นายชาติ หงษ์เทียมจันทร์
ผู้อำนวยการสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม
แทนอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	กรรมการ
๕. นางณัญญา ลือตระกูล
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
แทนอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๖. นายสายเมธ ธารนพงษ์
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
แทนอธิบดีกรมการขนส่งทางบก	กรรมการ
๗. นายศุภพร ภู่เกษมวรารกุล
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
แทนอธิบดีกรมเจ้าท่า	กรรมการ
๘. นายสมพงศ์ ธีรประกอบกิจ
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
แทนอธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
๙. พตท. สรพงษ์ นาคะโยคี
สารวัตรงานตรวจพิสูจน์มลภาวะ
แทนผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ

- ๑๐.นางอินทรา เอี่ยมฉัตร กรรมการ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
แทนเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑. นางสาวรุจยา บุญยทุฒานนท์ กรรมการ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
แทนอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๑๒. นายจารุพงศ์ บุญหลง กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. นายเอียรชัย ณ นคร กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. นางนันทวรรณ วิจิตรวาทการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา กรรมการและเลขานุการ
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

ผู้ไม่มาประชุม (เนื่องจากติดราชการ)

๑. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานกรรมการ
๒. อธิบดีกรมกรมนามัย กรรมการ
๓. อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง กรรมการ
๔. นางสมร มุตตามระ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายไพชยนต์ เจริญไชยศรี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๒. นายอนุ กัลลประวิทย์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
๓. นางนทีทิพย์ จิงสมประสงค์ กรุงเทพมหานคร
๔. นายจารุพงศ์ เพ็งเกลี้ยง กรุงเทพมหานคร
๕. นายวรศาสน์ อภัยพงษ์ กรมควบคุมมลพิษ
๖. นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ กรมควบคุมมลพิษ
๗. นายอนุพันธ์ อัฐรัตน์ กรมควบคุมมลพิษ
๘. นายรังสรรค์ ปิ่นทอง กรมควบคุมมลพิษ
๙. นางกัญชลี นาวิกภูมิ กรมควบคุมมลพิษ
๑๐. นายสุเมธา วิเชียรเพชร กรมควบคุมมลพิษ
- ๑๑.- ๑๙. เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ จำนวน ๑๐ คน
๒๐. นายนพรัตน์ วงศ์อนุรักษชัย บริษัท ยูไนเต็ท แอนนา ลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด
๒๑. นางสาวอริกา รงค์สวัสดิ์ บริษัท ยูไนเต็ท แอนนา ลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๔๕ น.

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งต่อที่ประชุม

เนื่องจากนายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ตีตราขการไม่สามารถเข้าประชุมได้ จึงมอบหมายให้นายวงศ์พันธ์ ลิ้มเสนีย์ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ปฏิบัติหน้าที่ประธานการประชุมแทน

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยมีข้อแก้ไข ดังนี้

๑. นายไพชยนต์ เจริญไชยศรี ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ขอแก้ไขข้อความ หน้า ๖ เรื่องการจัดการกากตะกอนทางแร่จากหลุมฝังกลบฯ เป็น “๒. นายไพชยนต์ เจริญไชยศรี ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ให้ข้อมูลกรณีตัวอย่างการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารหนูในพื้นที่ร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชว่า เนื่องจากเป็นพื้นที่ปนเปื้อนมีสินแร่ อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ และเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงขอความร่วมมือกรมป่าไม้ โดยใช้ มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ เข้าไปดำเนินการฝังกลบพื้นที่ปนเปื้อนตามอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่รวมถึงให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานฝังกลบ”

๒. นายจารุพงศ์ บุญ-หลง ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมมลพิษ

ขอเพิ่มเติมข้อความ หน้า ๗ ข้อ ๓. บรรทัดที่ ๔ ข้อ “๓.๑ นายจารุพงศ์ บุญ-หลง ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านกากของเสียและสารอันตราย ตั้งข้อสังเกตว่ายังไม่ควรพิจารณาทางเลือกในการจัดการกากตะกอนทางแร่ทั้งสองแนวทางเลือก เพราะเมื่อเลือกไปแล้ว บริษัท ตะกั่วคอนเซนเตรทส์ ก็อาจจะชะลอความรับผิดชอบ ตามคำสั่งศาลและอาจรอผลการศึกษาเพื่อนำไปใช้พร้อมอ้างว่าเป็นการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษได้ หากมีผลกระทบอะไรในทางลบในอนาคตก็จะโยนความรับผิดชอบให้กรมควบคุมมลพิษ ฉะนั้น จึงไม่เห็นด้วยที่จะทำการพิจารณาหาทางเลือกทั้งสองทางเลือก”

วาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ การดำเนินงานโครงการสำรวจการกระจายตัวและแหล่งที่มาการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา อำเภอมะนัง จังหวัดตาก

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอในที่ประชุม สรุปได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีมติมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการประสานบริษัท ยูไนเต็ด แอนาไลส์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง จำกัด หาข้อมูลเพิ่มเติมได้แก่ ข้อมูลติดตามตรวจการเคลื่อนตัว/กระจายตัวของการปนเปื้อนแคดเมียมก่อนปี ๒๕๔๗ มาตรการหรือ

แนวทางการจัดการข้าวหรือพืชที่มีการปนเปื้อนแคดเมียม รวมทั้งผลการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องพืชผักสะอาดที่ดอยมูเซอของจังหวัดตาก และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องของสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (นครสวรรค์) เพื่อนำมาประมวลผลเพิ่มเติมให้ผลการศึกษามีความครอบคลุมชัดเจนขึ้น และเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษให้เห็นอีกครั้งก่อนนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป

๒. กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ การหาแหล่งที่มาการปนเปื้อนและข้อมูลติดตามตรวจการเคลื่อนตัว/กระจายตัวของการปนเปื้อนแคดเมียมก่อนปี ๒๕๔๗ จากการศึกษาของโครงการฯ สามารถสรุปแหล่งที่มาการปนเปื้อนแคดเมียมได้ ๒ แหล่ง คือ (๑) ดอยผาแดง-ผาเต๊ะ ใกล้ลำห้วยแม่ตาว (ที่ตั้งเหมืองแร่ บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ถึงบริเวณที่ตั้งเหมืองแร่ บริษัท ตากไมนิ่ง จำกัด) ครอบคลุมพื้นที่ ๗.๕ ตารางกิโลเมตร และ (๒) ทิศตะวันออกของบ้านแม่กุเหนือ ครอบคลุมพื้นที่ ๓.๓ ตารางกิโลเมตร และเพื่อให้การหาแหล่งที่มาการปนเปื้อนแคดเมียมมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลก่อนปี ๒๕๔๗ ซึ่งขณะนี้กรมควบคุมมลพิษมีข้อมูล ดังนี้ (๑) รายงานการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุการปนเปื้อนแคดเมียมในดินพื้นที่แม่สอด จังหวัดตาก โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ปี ๒๕๔๔ อ้างอิงจากการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการเหมืองแร่สังกะสี ของบริษัทผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ในปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๕ และ (๒) รายงานสรุปการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่สังกะสี คำขอประทานบัตรที่ ๑/๒๕๔๑ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ของบริษัทผาแดง จำกัด (มหาชน) ได้รายงานสรุปค่าการตรวจวัดแคดเมียมในตะกอนดิน (ท้องน้ำ) ห้วยแม่ตาว ในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าว พบว่าข้อมูลทั้งสองเป็นข้อมูลเดียวกัน มีตำแหน่งจุดเก็บที่มีตัวเลขค่าแคดเมียมในตะกอนดินที่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม หน่วยวัดปริมาณแคดเมียมของรายงานการศึกษาวิเคราะห์ฯ โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีหน่วยเป็น มิลลิกรัม/กิโลกรัม และหน่วยวัดปริมาณแคดเมียมของรายงานสรุปการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของบริษัทผาแดง จำกัด (มหาชน) มีหน่วยเป็น มิลลิกรัม/กรัม ทำให้ข้อมูลดังกล่าวไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้อ้างอิงเพื่อสรุปผลได้

๒.๒ การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการปนเปื้อนสารแคดเมียมในข้าว ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖-๒๕๕๒ ตามแผนการจัดการข้าวที่ปนเปื้อน ตั้งแต่การเผาทำลายข้าวเปลือกโดยส่งไปเผาโรงปูนซีเมนต์นครหลวง ซึ่งมีอุปกรณ์บำบัดมลพิษทางอากาศที่ได้มาตรฐาน การทำลายต้นข้าว การจ่ายเงินชดเชยเกษตรกรไม่ให้ปลูกข้าว ส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน และมีการนำไปเผาทำลายโดยเป็นเชื้อเพลิงเสริมในโรงงานผลิตเอทานอลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่สอด

๒.๓ ข้อมูลประกอบอื่น ได้แก่

๒.๓.๑ ข้อมูลจากสำนักป้องกันควบคุมโรคที่ ๘ นครสวรรค์ เรื่อง การศึกษาความชุกของโรคพิษแคดเมียมในพื้นที่รอยต่อจังหวัดตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ สรุปได้ว่า เป็นการศึกษาปริมาณแคดเมียมในปัสสาวะและสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา แหล่งน้ำที่นำมาบริโภค เป็นต้น ของประชากรในพื้นที่รอยต่อจังหวัดตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ จำนวน ๑,๕๕๔ คน จากการศึกษา พบว่า ประชากร ๓๘๘ คน (ร้อยละ ๒๕.๖) มีปริมาณแคดเมียมมากกว่า ๒ µg/g creatinine (ค่ามาตรฐานกำหนดโดย WHO) กระจายตัวในทุกพื้นที่

๒.๓.๒ จากการตรวจสอบงานวิจัยเรื่อง พืชผักสะอาดที่ดอยมูเซอ ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลของหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีงานวิจัยเรื่อง ผลของแคดเมียมต่อโปรตีนจีเอพีดีเอช และการแสดงออกของยีนนีโมในส่วนที่มีความสัมพันธ์กับยีนของเอ็นไซม์จี-๖-พีดีในเซลล์เฮปจี ๒ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของคณะเภสัชศาสตร์ แต่ไม่ปรากฏรายงานอยู่ทั้งในหอสมุดกลางและห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๔ เก็บตัวอย่างสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม (เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๔) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาแหล่งที่มาของการปนเปื้อนแคดเมียม โดยเก็บตัวอย่างดินที่ระดับต่างๆ ในพื้นที่อ้างอิงและตะกอนดินแขวนลอยขณะฝนตกและไม่มีการระบายน้ำทิ้งจากบ่อดักตะกอนของเหมืองผาแดง ผลการวิเคราะห์ตัวอย่าง สรุปได้ว่าแคดเมียมในดินบริเวณที่นาที่ไม่ได้รับน้ำจากห้วยแม่ดาวมีค่าต่ำมากในทุกระดับความลึก และตะกอนดินที่ถูกชะล้างมากับน้ำฝนในทุกพื้นที่และไหลลงสู่ห้วยแม่ดาวมีความเข้มข้นต่ำ (ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัม/กิโลกรัม) สอดคล้องกับผลการตรวจวิเคราะห์ดินที่ระดับความลึก ๐ - ๓๐ ซม. เมื่อปี ๒๕๕๓ แสดงว่าแคดเมียมที่ปนเปื้อนไม่น่าจะมาจากธรรมชาติ

๒.๕ ทางเลือกในการบำบัดฟื้นฟูดินและตะกอนดินที่เหมาะสม

๒.๕.๑ การบำบัดฟื้นฟูดิน จากพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้นกว่า ๕๔,๐๐๐ ไร่ มีพื้นที่ที่ควรฟื้นฟู (แคดเมียม ๓-๓๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม) ทั้งสิ้น ๓,๕๖๖ ไร่ และพื้นที่ที่ควรฟื้นฟูเร่งด่วน (แคดเมียม มากกว่า ๓๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม) ทั้งสิ้น ๒๔๘ ไร่ โดยเทคโนโลยีการบำบัดฟื้นฟูดินปนเปื้อน ได้แก่ (๑) ขุดลอกดินออกนอกพื้นที่และนำไปกำจัดยังหลุมฝังกลบ ค่าใช้จ่าย ๒ ล้านบาท/ไร่ (๒) ขุดลอกดินออกนอกพื้นที่และนำไปกำจัดยังศูนย์บริการกำจัดกากของเสีย ค่าใช้จ่าย ๑๑ ล้านบาท/ไร่ (๓) ถมหน้าดินในพื้นที่ ค่าใช้จ่าย ๑ ล้านบาท/ไร่ (๔) ปลุกหญ้าแฝกเพื่อกรองตะกอนและดูดซับแคดเมียมและใช้ CaCl_2 ค่าใช้จ่าย ๗ ล้านบาท/ไร่ และ (๕) ปลุกพืชทางเลือก เช่น อ้อย สาบเสือ ค่าใช้จ่าย ๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่

จากการศึกษา พบว่า แนวทางการบำบัดฟื้นฟูดินปนเปื้อนที่เหมาะสมที่สุด คือ การปลูกอ้อย เนื่องจากอ้อยเป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ มีความสามารถในการดูดซับแคดเมียม และปริมาณแคดเมียมไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานไปใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อจำหน่ายให้กับโรงงานเอทานอลที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ แต่การปลูกอ้อยมีข้อจำกัด คือ มีค่าการลงทุนสูง และค่าการบำรุงรักษาสูง รัฐควรกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในระหว่างที่ปลูกอ้อย เช่น การประกันราคาอ้อย จัดหานักวิชาการเกษตรมาอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษาในระหว่างทำการปลูกอ้อย เป็นต้น

๒.๕.๒ การบำบัดฟื้นฟูตะกอนดิน พบว่ามีตะกอนดินที่ต้องฟื้นฟู (แคดเมียม ๓.๕ - ๓๕ มิลลิกรัม/กิโลกรัม) จำนวนทั้งสิ้น ๗๖,๐๘๕ ลูกบาศก์เมตร และตะกอนดินที่ต้องฟื้นฟูเร่งด่วน (แคดเมียม มากกว่า ๓๕ มิลลิกรัม/กิโลกรัม) จำนวนทั้งสิ้น ๓,๙๒๕ ลูกบาศก์เมตร โดยเทคโนโลยีการบำบัดฟื้นฟูตะกอนดินปนเปื้อน ได้แก่ (๑) การขุดลอกตะกอนดินและส่งไปฝังกลบ มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑๒๐ ล้านบาท และ (๒) การขุดลอกตะกอนดินและส่งไปกำจัดยังศูนย์รับกำจัดกากของเสีย มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๘๗๐ ล้านบาท

ทั้งนี้ จากการประมาณการรายจ่ายวิธีการขุดลอกแล้วนำตะกอนดินไปบำบัด พบว่ามีค่าใช้จ่ายสูงมาก และจากผลการวิเคราะห์ตัวอย่างไม่พบการปนเปื้อนแคดเมียมในน้ำผิวดิน อีกทั้ง ปริมาณแคดเมียมในสัตว์น้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้น จึงไม่น่าจะจำเป็นต้องใช้วิธีการขุดลอกเพื่อบำบัดฟื้นฟูตะกอนดินในลำห้วย แต่ควรจัดให้มีการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังการปนเปื้อนแคดเมียมในตะกอนดิน โดยการจัดทำฝายกั้นตะกอนดิน (Rock Check Dam)

๓. กรมควบคุมมลพิษได้ส่งหนังสือขออนุเคราะห์ข้อมูลโครงการเหมืองแร่สังกะสี บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ได้แก่ (๑) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลง หรือขอขยาย ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ถึงปัจจุบัน และ (๒) รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน แก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ถึงปัจจุบัน จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เนื่องจากข้อมูลแคดเมียมในตะกอน ดินก่อนปี ๒๕๔๗ ยังไม่มีความชัดเจน จึงยังไม่สามารถสรุปแหล่งที่มาการปนเปื้อนแคดเมียมได้ ทั้งนี้ เมื่อได้ ข้อมูลดังกล่าวจะได้นำมาประมวลข้อมูลการหาแหล่งที่มาและเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษอีกครั้งหนึ่ง

ที่ประชุมมีความเห็นและข้อเสนอแนะโดยสรุปได้ดังนี้

๑. นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการจ้างหน่วยงานกลาง ดำเนินการศึกษา สำรวจสาเหตุ ที่มา และขอบเขตของการปนเปื้อนแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา และควบคุมดูแล การดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ จากข้อมูลการติดตามตรวจการเคลื่อนตัว/กระจายตัวของการปนเปื้อนแคดเมียมก่อน ปี ๒๕๔๗ ไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับผลการติดตามตรวจสอบของกรมควบคุมมลพิษที่เข้าไปดำเนินการ หลังจากที่ได้พบว่ามีค่าแคดเมียมสูงในปี ๒๕๔๗ ได้ เนื่องจากใช้วิธีวิเคราะห์ตัวอย่างแตกต่างกัน ทำให้มีหน่วยวัด ต่างกัน แต่ก็พอจะกำหนดขอบเขตการปนเปื้อนได้ว่าเป็นบริเวณเหมือง ทั้งนี้ หากมีข้อมูลรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลง หรือขอขยาย และรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการ ป้องกัน แก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของโครงการเหมืองแร่สังกะสี บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ โดยเฉพาะในช่วงปี ๒๕๔๕-๒๕๔๖ เพื่อหาเหตุผิดปกติในเหมือง ที่ทำให้ผลการ ตรวจวัดแคดเมียมในปี ๒๕๔๗ มีค่าสูง จะทำให้การสรุปเรื่องแหล่งที่มาการปนเปื้อนของแคดเมียมมีความ ชัดเจน พร้อมกันนี้ ได้ขอความร่วมมือกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในการร่วมกันสรุปประเด็น ดังกล่าวเพื่อให้มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่าแนวโน้มแหล่งที่มาการปนเปื้อนแคดเมียมในพื้นที่แม่ตานน่าจะ มาจากกิจกรรมเหมืองแร่ ทั้งจากผลการตรวจวัดที่พบว่าในระดับผิวดิน (๐-๓๐ ซม.) นอกพื้นที่รับน้ำจากห้วยแม่ตา พบการปนเปื้อนแคดเมียมมีความเข้มข้นต่ำ ไม่เกิน ๒ มิลลิกรัม/กิโลกรัม และจากผลการเก็บตัวอย่างดินและตะกอน ดินเพิ่มเติมของกรมควบคุมมลพิษ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การระบุแหล่งที่มาการปนเปื้อนของแคดเมียมในพื้นที่มี ความชัดเจน จึงเห็นว่าหากมีข้อมูลสนับสนุนว่าในช่วงปี ๒๕๔๔ -๒๕๔๖ มีกิจกรรมใดที่ทำให้ปริมาณแคดเมียมใน พื้นที่สูงในปี ๒๕๔๗ และ ปี ๒๕๔๙ ตลอดจนความชัดเจนในเรื่องของอาคารทรงตะกอน หรือมีเหตุการณ์ที่ แสดงให้เห็นว่าบ่อกักเก็บตะกอนของเหมืองมีความชำรุดเสียหาย ซึ่งผู้แทนจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการ เหมืองแร่ และผู้แทนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยินดีให้ความร่วมมือ อย่างไรก็ตาม แจ้งว่าอาจมีข้อจำกัดเนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเก่ามีความยากลำบากในการสืบค้น

๓. ที่ประชุมมีข้อสังเกตเรื่องการศึกษาธรณีวิทยา เพื่อดูว่าโดยธรรมชาติมีการปนเปื้อน แคดเมียมตั้งแต่เมื่อใด โดยพิจารณาจากอายุชั้นดิน ความลึก รวมถึงการหาตัวอย่างการปนเปื้อนแคดเมียมใน ดินที่เป็นแหล่งแร่ในธรรมชาติ ซึ่งบริษัทที่ปรึกษาชี้แจงว่าผู้เชี่ยวชาญของโครงการได้มีการหารือในประเด็น ดังกล่าวเช่นกัน แต่พบว่าหากความแตกต่างของเวลาการทำกิจกรรมแตกต่างกันไม่ถึง ๕๐ ปี ก็จะไม่สามารถ วิเคราะห์ความแตกต่างได้

๔. ที่ประชุมมีข้อสังเกตในประเด็นการฟื้นฟูพื้นที่ดินและตะกอนดิน รวมถึงเสนอให้มีเกณฑ์การพิจารณาทางเลือกในการฟื้นฟูพื้นที่ดินและตะกอนดิน เพราะการพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมไม่ควรใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการ ควรมีข้อมูลการจัดลำดับเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าที่ปรึกษาได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว โดยมีเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา จำนวน ๑๐ เกณฑ์ และให้น้ำหนัก ตั้งแต่ระดับที่ ๑-๔ โดยตัวอย่างของเกณฑ์ เช่น ขนาดและที่ตั้งของพื้นที่ปนเปื้อน ปริมาณการปนเปื้อนแคดเมียม ระยะเวลาการบำบัด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การยอมรับของชุมชน เป็นต้น ประธานจึงขอให้ฝ่ายเลขานุการจัดลำดับทางเลือกในการฟื้นฟูพื้นที่ดินและตะกอนดินและเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษในการประชุมครั้งต่อไป

๕. นางนันทวรรณ วิจิตรวาทการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม มีข้อเสนอแนะให้พิจารณาเรื่องมาตรการติดตามและเฝ้าระวังการดำเนินการฟื้นฟูแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การติดตามและเฝ้าระวังจะเป็นไปตามมาตรการที่ระบุไว้ในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน แก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ซึ่งกำกับดูแล สำหรับเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย สาธารณสุขจังหวัดได้มีการเข้าไปดำเนินการโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ฝ่ายเลขานุการรับไปพิจารณาเพิ่มเติมเพื่อเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป

มติ

๑. ขอให้ฝ่ายเลขานุการหารือกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สรุปแหล่งที่มาของการปนเปื้อนแคดเมียมว่ามาจากธรรมชาติหรือกิจกรรมเหมือง โดยใช้ข้อมูลรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลง หรือขยาย และรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน แก้ไขและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของโครงการเหมืองแร่สังกะสี บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ถึงปัจจุบัน รวมถึงข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษอีกครั้ง

๒. มอบหมายกรมควบคุมมลพิษจัดลำดับแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ดินและตะกอนดิน พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการติดตามเฝ้าระวัง เสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษอีกครั้ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

๓.๒ การจัดการตะกอนในหลุมฝังกลบริมห้วยคลิตี้

๑. ฝ่ายเลขานุการนำเรียนที่ประชุมว่า ตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีมติมอบหมายกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สรุปข้อเท็จจริงว่าตะกอนทางแร่ที่ฝังอยู่ในหลุมฝังกลบ บริเวณริมห้วยคลิตี้ เป็นสินแร่ตามธรรมชาติหรือตะกอนทางแร่จากกิจกรรมแร่ โดยประสานกรมทรัพยากรธรณี และใช้ข้อมูลการศึกษาที่มีอยู่ของกรมควบคุมมลพิษ ประกอบ และนำข้อสรุปเสนอต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้ และคณะกรรมการควบคุมมลพิษต่อไป นั้น คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหามลพิษปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ นายชาติ หงส์เทียมจันทร์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ แจ้งว่าจากการหารือร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี สรุปได้ว่า

ตะกอนในหลุมฝังกลบริมห้วยคลิตี้ คือตะกอนหางแร่ปนกับตะกอนธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นตะกอนหางแร่ ซึ่งที่ประชุมตั้งข้อสังเกตว่ามีความขัดแย้งกับรายงานการศึกษาของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในประเด็นปริมาณตะกั่วในตะกอนหางแร่ และขนาดของตะกอนในลำห้วยคลิตี้ และขัดแย้งกับรายงานวิชาการของกรมทรัพยากรธรณีที่พบตะกอนตะกั่วมีอายุนับพันปีบริเวณลำห้วยคลิตี้ ที่ประชุมจึงมีมติให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ทบทวนผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และสรุปความเห็นต่อที่ประชุม คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อไป

๒. นายชาติ หงส์เทียมจันทร์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ชี้แจงในที่ประชุมสรุปว่า กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี มีความเห็นว่า ตะกอนในหลุมฝังกลบทั้ง ๘ หลุม บริเวณริมห้วยคลิตี้ เป็นตะกอนหางแร่ที่เกิดจากการแต่งแร่และมืออยู่ในธรรมชาติ แต่เมื่อพิจารณาลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบทางเคมี และแผนการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้ ที่ดำเนินการโดย บริษัท ตะกั่วคอนเซนเตรท สันนิษฐานว่าส่วนใหญ่ น่าจะเป็นตะกอนหางแร่ที่เกิดจากการแต่งแร่ อย่างไรก็ตาม ไม่สามารถบอกสัดส่วนของตะกอนหางแร่และตะกอนโดยธรรมชาติได้ โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานโครงการศึกษาสำรวจสภาพการแพร่กระจายของสารตะกั่วรอบอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี จัดทำโดยฝ่ายสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรณีบนบก กองสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรณี กรมทรัพยากรธรณี ปี ๒๕๓๘ เอกสารระเบียบวาระการประชุมคณะทำงานแก้ไขปัญหาหามลพิษจากตะกั่วในบริเวณห้วยคลิตี้ อำเภอดงพญาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ รายงานวิชาการสิ่งแวดล้อมแหล่งแร่ตะกั่ว บริเวณลุ่มน้ำคลิตี้ อำเภอดงพญาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยสมใจ เย็นสบายและวันเพ็ญ อ่วมใจบุญ กรมทรัพยากรธรณี ปี ๒๕๔๖ รายงานโครงการออกแบบทางวิศวกรรมและสิ่งแวดล้อมการฟื้นฟูพื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่และแต่งแร่ตะกั่ว อำเภอดงพญาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จัดทำโดยบริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด ปี ๒๕๔๘ และรายงานโครงการแก้ไขปัญหาตะกอนหางแร่ในหลุมฝังกลบ (เดิม) บริเวณริมห้วยคลิตี้ อำเภอดงพญาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยกรมควบคุมมลพิษ ปี ๒๕๕๓

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะโดยสรุปได้ดังนี้

๑. นายวรศาสน์ อภัยพงษ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ มีความเห็นในบทสรุปของผู้แทนจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ที่สรุปว่าตะกอนในหลุมฝังกลบชั่วคราว ประกอบด้วยดินตามธรรมชาติกับตะกอนหางแร่ โดยในทางวิชาการไม่สามารถบ่งบอกได้ว่ามีสัดส่วนใดในปริมาณเท่าไร แต่น่าจะมีตะกอนหางแร่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวมีประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลในรายงานผลการศึกษาที่ผ่านมาของกรมทรัพยากรธรณี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และกรมควบคุมมลพิษ ในประเด็นต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

๑.๑ ประเด็นที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ชี้แจงขนาดตะกอนหางแร่ตะกั่วเฉลี่ยอยู่ที่ ๑ มิลลิเมตร และวัตถุในหลุมฝังกลบทั้ง ๘ หลุมส่วนใหญ่เป็นตะกอนหางแร่ ในประเด็นนี้มีความเห็นว่า กระบวนการพิจารณาอาจไม่ถูกต้อง เนื่องจากข้อมูลในรายงานผลการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ ที่ความลึกระดับ ๑.๕ เมตร ในขนาดเฉลี่ยของตะกอนหางแร่ในบ่อ Tailing Pond บ่อที่ ๑ และ ๒ ที่อยู่ใกล้ลำห้วยคลิตี้ จะมีขนาดเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๐๐๗ มิลลิเมตร ซึ่งขนาดเฉลี่ยของวัตถุที่อยู่ในหลุมฝังกลบมีขนาดใหญ่มากกว่าตะกอนหางแร่ที่อยู่ในบ่อ Tailing pond ทั้งบ่อที่ ๑ และ บ่อที่ ๒ มากกว่า ๑๐๐ เท่า จึงเป็นไปได้ที่จะเรียกวัตถุในหลุมฝังกลบชั่วคราวเป็นตะกอนหางแร่ ดังนั้น หากจะสรุปว่าในหลุมฝังกลบชั่วคราวมีองค์ประกอบของตะกอนหางแร่เป็นส่วนใหญ่ ก็ควรจะมีส่วนของขนาดที่เล็กกว่า ๐.๐๐๕-๐.๐๐๗ มิลลิเมตร เป็นองค์ประกอบหลักโดยป็นอยู่มากกว่า ๕๐%

๑.๒ ประเด็นเปอร์เซ็นต์ของตะกอนหางแร่ใน Tailing pond บ่อที่ ๑ และ ๒ มีเปอร์เซ็นต์ของตะกั่วต่ำกว่า ๑-๓ % จึงไม่น่าเป็นไปได้ที่จะมีการสะสมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเป็น ๑๐% ในจำนวน ๘ หลุมฝังกลบมีโดยมีค่าสูงสุดถึง ๑๓% และต่ำสุด ๖.๙ % ซึ่งพื้นที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมแม่ดาวได้สรุปชัดเจนว่าสิ่งที่ปนเปื้อนอยู่มีเปอร์เซ็นต์แคดเมียมที่สะสมตามธรรมชาติ อยู่ไม่เกิน ๒ ppm และยืนยันว่าไม่ทำให้เกิดความเข้มข้นสะสมเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งต่างจากพื้นที่คลิตี้ที่ให้ข้อมูลว่าตะกอนหางแร่ที่ออกจาก Tailing pond ที่มีค่าต่ำกว่า ๑-๓% มีโอกาสที่จะสะสมเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐% เมื่ออยู่ตามธรรมชาติได้ และน่าจะขัดกับหลักการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้เคยเห็นชอบให้ฟื้นฟูตามธรรมชาติ และจากข้อมูลผลการติดตามตรวจสอบตะกอนท้องน้ำตั้งแต่ ปี ๒๕๔๑-๒๕๕๔ ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์ของตะกั่วที่มีแนวโน้มลดลงโดยตลอด

๑.๓ ประเด็นบทสรุปของกรมทรัพยากรธรณีที่สรุปว่าการปนเปื้อนของแร่ตะกั่วบริเวณลุ่มน้ำคลิตี้ อาจแบ่งได้เป็น ๒ สาเหตุหลัก คือ จากกระบวนการผู้พังทำลายทางธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีชั้นหินอุ้มน้ำแร่ตะกั่วโพล์ ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๖.๓ ตารางกิโลเมตร รวมทั้งปริมาณริมฝั่งห้วยคลิตี้และแพรงสาขาครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ ๒ ตารางกิโลเมตร รวมเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยจากสารตะกั่วเป็นพิษ ประมาณ ๘.๓ ตารางกิโลเมตร

๒. ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ชี้แจงเพิ่มเติม ดังนี้

๒.๑ ประเด็นขนาดตะกอนจากรายงานการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ ขนาดตะกอนในหลุมฝังกลบทั้ง ๘ แห่ง มีขนาดเล็กกว่า ๐.๑๐๖ มม. ๗๑.๑๐ % และเล็กกว่า ๐.๐๗๕ มม. ๕๐.๙๘ % ส่วนขนาดของตะกอนในบ่อเก็บกักหางแร่ บ่อ KT-๒Po๑ ความลึก ๔-๔.๔๕ เมตร และบ่อ KT-๓Po๑ ความลึก ๑-๑.๔๕ เมตร และ ๔-๔.๔๕ เมตร มีขนาดตะกอนเล็กกว่า ๐.๑ มม. มากกว่า ๘๐% ดังนั้นขนาดของตะกอนในบ่อฝังกลบและบ่อเก็บกักหางแร่มีขนาดที่สอดคล้องกัน รวมทั้งขั้นตอนการลอยแร่จะบดแร่ให้มีขนาดเล็กกว่า ๐.๑ มม. ด้วย

๒.๒ ประเด็นเปอร์เซ็นต์ตะกั่วของตะกอนในหลุมฝังกลบสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ตะกั่วจากหางแร่จากการพังทลายของบ่อเก็บกักหางแร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะทำงานแก้ไขปัญหามลพิษจากตะกั่วบริเวณลำห้วย คลิตี้ ได้ให้บริษัท ตะกั่วคอนเซนเตรท จำกัด ขุดลอกตะกั่วออกจากลำห้วยขึ้นกลบฝังในหลุมฝังกลบ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งทำการขุดลอกในบริเวณที่ผู้เชี่ยวชาญชาวเยอรมันกำหนดจุด พื้นที่ขุดลอกส่วนใหญ่จะเป็นบริเวณโค้งน้ำที่ตะกอนสะสมตัว และจากธรรมชาติของแร่ตะกั่วเป็นแร่หนักและมีความถ่วงจำเพาะสูง (๖-๗) ทำให้มีโอกาสตกตะกอนสะสมตัวในบริเวณดังกล่าวสูง ซึ่งอาจทำให้เปอร์เซ็นต์ของแร่สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ แร่ตะกั่วคาร์บอนเนตเป็นแร่ที่แต่งแร่ด้วยวิธีการลอยแร่ได้ยาก หางแร่อยู่ระหว่าง ๓.๕ % ตะกั่ว ในบางกรณีตะกั่วอาจออกมาอยู่ในหางแร่มากกว่า ๕% ก็ได้

๒.๓ พื้นที่ศักยภาพแร่ตะกั่วบริเวณลำห้วยคลิตี้ พบว่า มีแหล่งแร่บริเวณเหมืองบ่องามซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ ๖ กิโลเมตร เป็นแหล่งแร่หลัก ส่วนแหล่งแร่อื่นจะพบบริเวณคลิตี้ล่าง ซึ่งไม่มีผลต่อการปนเปื้อนในบริเวณหลุมฝังกลบทั้ง ๘ แห่ง หากพิจารณาจากพื้นที่แหล่งแร่บ่องาม พบว่าพื้นที่รับน้ำส่วนใหญ่ไหลลงเขื่อนศรีนครินทร์ มีส่วนน้อยลงแพรงห้วยซึ่งมารวมกับห้วยคลิตี้ จากผลการเก็บตัวอย่างตะกอนท้องน้ำเหนือโรงแต่งแร่ พบว่า มีตะกั่วต่ำและจะพบตะกั่วในตะกอนท้องน้ำสูงหลังจากผ่านโรงแต่งแร่คลิตี้ลงมา ทั้งนี้

บริเวณโรงแต่งแร่คลิตี้มีได้เป็นแหล่งแร่ตะกั่ว ดังนั้น จึงยืนยันว่าตะกอนในหลุมฝังกลบทั้ง ๘ หลุม น่าจะเป็นตะกอนหางแร่ที่เกิดจากการแต่งแร่และมีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบทางเคมี และแผนการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้ที่ดำเนินการโดยบริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรท จำกัด สันนิษฐานว่าส่วนใหญ่ น่าจะเป็นตะกอนหางแร่ที่เกิดจากการแต่งแร่ อย่างไรก็ตาม ไม่สามารถบอกสัดส่วนของตะกอนหางแร่และตะกอนในธรรมชาติได้ รวมทั้งตะกอนหางแร่ในหลุมฝังกลบเป็นแร่ตะกั่วคาร์บอนเนตผ่านการแต่งแร่มาแล้วส่วนใหญ่มีขนาดละเอียด การที่จะแยกตะกั่วจากกากแร่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าในเชิงพาณิชย์

๓. นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ได้ประมวลข้อมูลและสรุปในที่ประชุมว่า จากข้อเท็จจริงที่ตะกอนหางแร่มีการรั่วไหลจากบ่อกักเก็บลงสู่ลำห้วยคลิตี้ และมีการแก้ไขปัญหาโดยการขุดลอกตะกอนในลำห้วยและนำกลับมาฝังไว้ในบ่อกักเก็บตะกอนหางแร่ และหลุมฝังกลบ แม้จะไม่สามารถบอกสัดส่วนได้ชัดเจนว่าเป็นตะกอนหางแร่เท่าใด แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าสิ่งที่อยู่ในหลุมฝังกลบส่วนหนึ่งเป็นตะกอนหางแร่ ซึ่งถือว่าเป็นของเสียที่เกิดจากการแต่งแร่ และเป็นของเสียอันตรายที่ต้องได้รับการจัดการตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพบว่าขนาดของตะกอนมีความละเอียดใกล้เคียงกับตะกอนหางแร่ อย่างน้อยร้อยละ ๖๐ และจากผลการวิเคราะห์ค่าความเข้มข้นตะกั่วทั้งหมด (Total Pb) ในตะกอน และค่าความเข้มข้นตะกั่วในตะกอนด้วยวิธี Leaching Test เมื่อเทียบกับเกณฑ์ของกระทรวงอุตสาหกรรม ตะกอนดังกล่าว เข้าข่ายเป็นวัตถุอันตรายและของเสียอันตราย อย่างไรก็ตาม ปริมาณตะกั่วในตะกอนไม่น่าจะคุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ถ้าจะนำไปใช้ประโยชน์

๔. ฝ่ายเลขานุการนำเสนอบทสรุปของรายงานวิชาการสิ่งแวดล้อมแหล่งแร่ตะกั่ว บริเวณลุ่มน้ำคลิตี้ อำเภอดงพญาชัย จังหวัดกาญจนบุรี โดยสมใจ เย็นสบาย และวันเพ็ญ อ่วมใจบุญ กรมทรัพยากรธรณี ปี ๒๕๔๖ ที่สรุปว่าแหล่งแร่ตะกั่วบ่องามซึ่งตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่ลุ่มน้ำคลิตี้ถูกสำรวจพบเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และเริ่มดำเนินการทำเหมือง ตั้งแต่ปี ๒๕๐๑-๒๕๔๔ โดยมีการขนย้ายแร่ดิบมาแต่งแร่ด้วยกรรมวิธีการลอยแร่บริเวณบ้านคลิตี้บน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ คาดว่าน่าจะมีมูลดินทรายมากกว่า ๓ แสนตัน และอาจมีการปล่อยมูลดินทรายจากบ่อน้ำขุนขึ้นลงสู่ห้วยคลิตี้ ซึ่งพบหลักฐานจากการขุดหลุมทดลองริมห้วยคลิตี้ โดยคาดว่า การสะสมตัวของตะกอนน้ำล้นฝั่งชั้น A ปนเปื้อนมาจากกระบวนการแต่งแร่จากโรงลอยแร่ในปัจจุบัน ซึ่งมีปริมาณตะกั่วปนเปื้อนประมาณร้อยละ ๑๐ และได้ชั้น A ปริมาณตะกั่วปนเปื้อนลดลงเหลือประมาณร้อยละ ๕ และที่ความลึกประมาณ ๑ เมตร ปริมาณตะกั่วปนเปื้อนเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ ๒๐ แต่ผลการวิเคราะห์หาอายุชั้นตะกอนที่อยู่ลึกลงไปใต้ชั้น A มีอายุน้อยกว่า ๕๐๐ ปี ๕๑๐+/-๒๐๐ ปี และ ๑๖๐๐+/- ๒๐๐ ปี ตามลำดับ คาดว่าเกิดการปนเปื้อนของแร่ตะกั่วใต้ชั้น A เป็นผลจากกระบวนการฟุ้งตามธรรมชาติ และ/หรือการทำเหมืองตั้งแต่โบราณก่อน ๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว

๕. ที่ประชุมขอให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ แจ้งยืนยันเป็นทางการเพื่อให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษทราบอีกครั้ง และฝ่ายเลขานุการจะได้จัดทำรายละเอียดแนวทางการจัดการตะกอนในหลุมฝังกลบห้วยคลิตี้ เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาต่อไป

มติ

เห็นตามข้อสรุปของกรมอุตุนิยมวิทยาพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าตะกอนในหลุมฝังกลบริมห้วยคลิตี้ คือ ตะกอนหางแร่ปนกับตะกอนธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นตะกอนหางแร่ และไม่คุ้มค่าในการนำมาแต่งแร่ ในเชิงพาณิชย์ โดยขอให้กรมอุตุนิยมวิทยาพื้นฐานและการเหมืองแร่ แจ้งยืนยันเป็นทางการเพื่อให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษทราบอีกครั้ง พร้อมกับมอบหมายกรมควบคุมมลพิษจัดทำรายละเอียดแนวทางการจัดการตะกอนในหลุมฝังกลบห้วยคลิตี้ เพื่อให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาต่อไป

๓.๓ ร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

ประธานขอให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๔ มาตรฐานระดับเสียงยานพาหนะใหม่ขณะวิ่ง

ประธานขอให้ฝ่ายเลขานุการนำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

ไม่มี

วาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

ไม่มี

ปิดประชุม เวลา ๑๗.๒๐ น.

นางกัญชลิ นาวิกฤมิ
นางสาวณัฐนีพร สร้อยสูงเนิน
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา
ผู้ตรวจรายงานการประชุม